

L'amença de la Torà

Fer hipòtesis sobre el passat és sempre més difícil i arriscat que intentar fer-les sobre el futur. És per això que fins i tot resulta absurd preguntar-se què hauria passat el 8 d'octubre a l'esplanada de les mesquites de Jerusalem si a Israel hi hagués hagut un govern laborista o, almenys, un govern d'unitat nacional. Els fets, les evidències, són aquests: la matança de Jerusalem —la pitjor que hi ha hagut a la ciutat en els últims temps— ha passat sota l'administració més dretana i reaccionària que ha tingut l'estat jueu.

L'amença d'un govern de coalició d'aquesta mena —els conservadors majoritaris del Likud, els ultranacionalistes i els poderosos partits religiosos— feia temps que planava damunt l'escena política israeliana. Arran de les eleccions parlamentàries de l'octubre el 1988, l'actual primer ministre Itzhak Shamir ja va intentar establir una aliança de conservadors i ultranacionalistes amb els partits confessionals jueus que havien obtingut els millors resultats de la seva història. Però si Shamir no es va esgarrifar gens per les condicions dels ultranacionalistes —més assentaments jueus a Cisjordània per preparar l'annexió del que ells anomenen Samària i Judea— no va voler pagar aleshores el preu que li exigien els fonamentalistes religiosos: l'adaptació de la legislació civil israeliana, formalment força permissiva i tolerant, a l'esperit de la Torà.

EL SÀBAT PER A TOTHOM

Els rabins-diputats pretenien, i pretenen, que des del govern es vagi imposant a la societat de principis: que els matrimonis religiosos tinguin més drets i avantatges que els civils; volen també que el sàbat —la festa religiosa setmanal jueva— sigui respectat fins al punt que els avions de la companyia El Al no s'enlairin ni aterrin aquell dia o que els hotels de companyies multinacionals —com els Hiltons de Tel-Aviv i de Jerusalem— es paralitzin i s'obligui els hostes estrangers a adaptar-s'hi.

Tot això al marge de les grans campanyes de moralitat pública dirigides a eliminar de la publicitat, de les platges i, a la llarga, del carrer, nois i noies amb vestits de bany massa destapats o amb pintura rockera.

Aleshores, a la tardor del 1988, Itzhak

Shamir no va voler comprometre's amb aquestes propostes i la solució a la crisi postelectoral va ser tornar a formar un govern d'unitat nacional amb el Partit Laborista de Shimon Peres. Però aquesta coalició era morta ja abans de nàixer a causa de les fortes discrepàncies entre Shamir i Peres, que contínuament plantejava la necessitat de negociar la pau amb els palestins. I quan la crisi va arribar, a finals de l'any passat i, a començaments d'aquest, els laboristes van estar a punt de formar govern amb el suport de l'esquerra radical i d'alguns diputats religiosos desmarcats, els conservadors del Likud no s'ho van pensar més: Shamir va anunciar que estava disposat a acceptar tots els suports ultranacionalistes i religiosos.

GUSH EMUNIM, UN 'OPUS' JUEU

Sumats són vint-i-cinc els escons que tenen les forces més reaccionàries: set diputats dels ultranacionalistes i divuit dels partits confessionals. Però més que un èxit electoral i parlamentari de polítics i militars annexionistes i de rabins apocalíptics, els vint-i-cinc escons l'èxit polític d'un grup, el Gush Emunim. Un nudi poderós i compacte que no es presenta a les eleccions perquè ja en té prou amb la seva influència social i en els partits nacionalistes i religiosos.

Sorgit dels sectors més dretans del Mafdal —el Partit Nacional Religios, per entendre'ns: la versió jueva de la Democràcia cristiana europea— el Gush Emunim, que vol dir el "Bloc dels Fídels", ha anat col·locant els seus *quadres* —professionals, tècnics, intel·lectuals— en l'estructura de l'estat. Pel que fa als partits confessionals jueus, la presència del Gush Emunim ha estat detectada en totes les tendències i escissions de l'Agudat Israel, el grup integrista políticament més influent, i també en el Deguel Torah, que aplega els ultraortodoxos asquenaites. Probablement el partit religiós on Gush Emunim té menys espais fora del seu control és el Shas, que aplega els sefardites, que professen una ortodòxia menys recalcitrant i més acostada a posicions humanistes.

Pel que fa als ultranacionalistes, el Gush Emunim dóna suport al Tehiya —el principal partit d'extrema dreta amb representació parlamentària—. Ja fora de l'hemicicle del parlament, l'anomenat

Opus jueu mou els fils de grupúscles ortodoxos com el Morasha i, fins i tot, no es gens aliè als estirabots del Katx. Aquest grup, considerat com una de les més importants forces de xoc de l'ortodòxia ultranacionalista, està dirigit pel rabí Meir Kahane, partidari d'expulsar la població palestina per construir el mític Eretz Israel.

Vinculats a tota aquesta ona fonamentalista, xovinista i xenòfoba es troben els anomenats Fidels del Temple, els que el 8 d'octubre van irrompre a l'esplanada de les mesquites i van provocar els disturbis que van acabar en matança. Aficionats a l'uniforme de confraria i a fer seguicis i desfilades provocadores, Els Fidels del Temple són els que plantegen de manera més insistent i agressiva l'ocupació de l'esplanada de les mesquites. El seu objectiu és enderrocar el Domo de la Roca i Al-Aqsa —el lloc més sagrat dels musulmans després de la Meca— per reconstruir-hi —amb plànols i maquetes a la mà— el Temple tal i com era en temps del rei Herodes. Una iniciativa que rebutgen sectors religiosos ortodoxos, però no per respecte als musulmans: molts rabins fonamentalistes diuen que,

Aquest és el somni d'alguns grups ultra-ortodoxes i nacionalistes jueus: el temple, amb el Sant Santuari, tal com era en temps d'Herodes, substitueix les mesquites de la cúpula i de la Roca i de l'AQSA. La fotografia —més ben dit, el fotomuntatge— el venen a moltes botigues de souvenirs de Jerusalem. Fins i tot es pot comprar en oficines de correus de l'Estat.

per reconstruir el Temple cal esperar primer l'arribada del Messies.

LA PAU COM A CATARSI

El procés d'ascens dels grups ultrana-

cionalistes i fonamentalistes jueus va començar tímidament a final de la dècada dels 60, després de la guerra del Sis Dies, i el punt de màxima influència en la societat israeliana cal buscar-lo en el 1979, quan hi va haver els acords de Camp David. Per contrarestar i apaiva-

gar les crítiques de la societat davant les concessions a Egipte —l'entrega del Sinaí— el govern conservador del Likud encapçalat per Menahem Begin va obrir encara més les portes de Cisjordània perquè hi anessin a fer assentaments jueus i va accentuar la seva retòrica nacionalista i messiànica. Aleshores un nou sionisme, més messiànic encara, va començar a fer adeptes en diversos sectors socials: desocupats, desposseïts, nostàlgics i desenganyats. Tots plegats habitants d'un país "assetjat per l'enemic". Un país, per tant, on cal "aplegar-se, unir-se i recuperar els senyals d'identitat". (Sió és l'origen, és el territori que s'ha de reconquerir). "Ha passat l'hora dels plans —diuen els fonamentalistes jueus—. El Messies vindrà si ens el meixem amb la nostra lluita".

Davant d'aquest procés ideològic, que va fragmentant la societat civil israeliana, els sectors progressistes lluiten per sortir de la crisi a què es van veure abocats després que personalitats com Ben Gurion, Levi Eskol i Golda Meir van desaparèixer de l'escena política. Fins ara el Partit Laborista ha mantingut l'estratègia d'aglutinar al seu voltant els partits de l'esquerra radical —els socialistes del Mapam, els comunistes del Hadash i els diversos col·lectius independents i propalestins— per imposar la seva alternativa de negociar la pau. Estan convençuts que l'existència del nou estat de Palestina serà el revulsiu que necessita Israel per a alliberar-se del mite de Sió. La gran catarsi col·lectiva que els donarà la pau... Però l'esclat de la crisi del Golf, les amenaces d'Iraq contra l'estat jueu i la condemna de les Nacions Unides per la matança de Jerusalem han tornat a donar arguments a les ortodòxies. La Torà amenaça més apocalípticament que mai i pocs gosen parlar de pau i de catarsi.

Llibert Ferri

Escons al Parlament d'Israel

Bloc de dreta	Likud	39(-2)
	Tehla (extrema dreta)	3(-2)
	Somet	2(+2)
	Moledet	2(+2)
	TOTAL	46
Partits religiosos	Shas (sefardites)	6(+2)
	Mafdal (Partit Nacional Religiós)	5(+1)
	Agudal Israel (ortodoxos asquenasites)	5(+2)
	Deguel Hathorà (ortodoxos asquenasites)	2(+2)
	TOTAL	18
Bloc d'esquerra	Laboristes	38(-3)
	Mapam (socialistes radicals)	3(-3)
	Shinui (centristes)	2(-1)
	Ratz	5(+2)
	Hadash (comunistes)	5(+1)
	Llista Progressista per la Pau	2(-2)
	Front Democràtic Àrab	1(+1)
TOTAL	56	